

ผนวก ก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ความคิดเห็นของผู้สนับสนุนโครงการเกี่ยวกับการดำเนินงาน

โครงการปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนาเนื่องในวันสำคัญวัดเอก อ.กระแสดินธุ์ จ.สงขลา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ผู้ให้สัมภาษณ์..... อายุ.....ปี สถานภาพ พระภิกษุ ฆราวาส
ตำแหน่ง.....
สังกัด/หน่วยงาน.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ

- ประเด็นที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ
- ประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการ
- ประเด็นที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบหรือลักษณะของโครงการ
- ประเด็นที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลากรและงบประมาณของโครงการ
- ประเด็นที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาของโครงการ
- ประเด็นที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพโดยภาพรวมของโครงการ
- ประเด็นที่ 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคของโครงการ
- ประเด็นที่ 8 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาโครงการ

ผนวก ข

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ความคิดเห็นของผู้บริหารโครงการเกี่ยวกับการดำเนินงาน

โครงการปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนาเนื่องในวันสำคัญวัดเอก อ.กระแสดินธุ์ จ.สงขลา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ผู้ให้สัมภาษณ์..... อายุ.....ปี สถานภาพ พระภิกษุ ภรรยา
 วุฒิกการศึกษาทางโลก.....
 วุฒิกการศึกษาทางธรรม.....
 ตำแหน่งในโครงการ.....
 ตำแหน่งหน้าที่/อาชีพประจำ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ

ประเด็นที่ 1	ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ
ประเด็นที่ 2	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการ
ประเด็นที่ 3	ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบหรือลักษณะของโครงการ
ประเด็นที่ 4	ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลากรและงบประมาณของโครงการ
ประเด็นที่ 5	ความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาของโครงการ
ประเด็นที่ 6	ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพโดยภาพรวมของโครงการ
ประเด็นที่ 7	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคของโครงการ
ประเด็นที่ 8	ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาโครงการ

ผนวก ค

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (สำหรับผู้เข้าร่วมโครงการ)

เรื่อง การพัฒนาโครงการปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนาเนื่องในวันสำคัญ: กรณีสึกษาวัดเอก
อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และ/หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับ
สภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ 1.ชาย 2.หญิง
2. อายุ.....ปี.....เดือน
3. ระดับการศึกษาชั้น.....
4. สถานภาพ 1. โสด 2. สมรส
 3. หม้าย 4. หย่าร้าง/แยกกันอยู่
5. อาชีพ 1. ไม่ได้ประกอบอาชีพ 2. เกษตรกร
 3. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว 4. พนักงานบริษัท
 5. รับราชการ 6. รับจ้างทั่วไป
 7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
6. รายได้ครอบครัว.....บาท/เดือน
7. ท่านสนใจการเข้าวัดปฏิบัติธรรม (ถวายเป็นทาน รักษาศีล เจริญภาวนา) เมื่อช่วงอายุ.....ปี
8. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมโครงการปฏิบัติธรรมฯของวัดเอก หรือไม่
 1. ไม่เคย / ครั้งนี้เป็นครั้งแรก 2. เคย จำนวน.....ครั้ง
9. ท่านเคยเข้าร่วมโครงการปฏิบัติธรรมในลักษณะนี้ (ในวันสำคัญต่าง ๆ) ของวัดอื่น ๆ หรือไม่
 1. ไม่เคย 2. เคย จำนวน.....ครั้ง
10. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมโครงการปฏิบัติธรรมฯของวัดเอกด้วยเหตุผลใด
 1. ชอบการปฏิบัติธรรม 2. ชอบบรรยากาศวัดเอก
 3. แก่บนหลงพ่อเดิม 4. เพื่อนชักชวน
 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

เรื่อง	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
14.ระยะเวลาในการสวดมนต์เข้า-เย็น					
15.เนื้อหาของบทสวดมนต์เข้า-เย็น					
16.ความชัดเจนของเสียงนำสวดมนต์					
17.ระยะเวลาในการปฏิบัติกรรมฐาน					
18.แนวทางการปฏิบัติกรรมฐาน					
19.กิจกรรมตักบาตรในตอนเช้า					
20.เนื้อหาสาระของการสนทนาธรรม					
21.เนื้อหาสาระของกิจกรรมธรรมพิธี (ทอดผ้าป่าความดี-เผาผีความชั่ว, พุทธบูชา, ผีบาป-ฝากบุญ)					
22.เนื้อหาสาระของการบรรยายธรรม					
23. ระยะเวลาของการบรรยายธรรม					
24. กิจกรรมโยคะสมาธิ					
25. พิธีฉลองและลาสิกขา					
<u>ด้านบุคลากรและผู้เข้าร่วมโครงการ</u>					
26. วิทยากรมีบุคลิกเป็นกันเอง					
27. วิทยากรมีความน่าเคารพเลื่อมใส					
28. วิทยากรนำความรู้ที่เหมาะสมกับ ยุคสมัยปัจจุบันมาเผยแพร่					
29. วิทยากรมีทักษะในการเผยแพร่					
30. วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วม โครงการแสดงความคิดเห็น					
31. วิทยากรสามารถอธิบายหลักธรรม ที่ลึกซึ้งให้เข้าใจได้ง่าย					
32. วิทยากรนำเสนอความรู้ที่เป็น ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต					

เรื่อง	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
33. เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ดูแลอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี					
34. เพื่อนผู้ปฏิบัติธรรมมีความเป็นกัลยาณมิตร					

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมที่ได้จากโครงการปฏิบัติธรรมฯ ของวัดเอก

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจของท่าน

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
<u>ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรม</u>		
1. ความชอบใจอยากได้รูป เสียง กลิ่น รส เรียกว่า ราคะ		
2. ความทุกข์ทั้งหมด มีสาเหตุมาจากตัณหา		
3. สติปัฏฐาน 4 ได้แก่ ดิน น้ำ ไฟ ลม		
4. หลักธรรมที่ช่วยอุดหนุนให้การปฏิบัติธรรมมีความก้าวหน้าและมีชีวิตอยู่อย่างไม่ประมาท ได้แก่ สติสัมปชัญญะ		
5. การเข้าถึงพระนิพพาน เป็นการหยุดการเวียนว่ายตายเกิด		
6. บุญสามารถทำได้หลายวิธี ไม่เฉพาะแต่การให้ทาน รักษาศีลและเจริญภาวนาเท่านั้น การช่วยงานสังคม การอ่อนน้อมถ่อมตน ก็เป็นบุญ		
7. หลักธรรมที่ทำให้เกิดความสามัคคีและเป็นที่ยรักของกันและกัน ได้แก่ อธิปไตย ๔ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา		
8. ศีล 8 ข้อที่ 7 คือ เว้นจากการบริโภคอาหารในยามวิกาล		
9. ความสุขที่แท้จริงตามหลักพุทธศาสนา คือ ความสงบ (สันติ)		
<u>ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติธรรม</u>		
10. การถวายสังฆทาน ถวายกับพระภิกษุเพียงรูปเดียวก็ได้		
11. การรักษาศีลมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดโชคลาภ		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
12. การปฏิบัติธรรมต้องปฏิบัติที่วัดหรือสถานที่ปฏิบัติธรรมเท่านั้น		
13. เป้าหมายสูงสุดของการปฏิบัติธรรม คือ การได้เกิดมาเป็นมนุษย์อีก		
14. แนวทางการปฏิบัติธรรมฐานในโครงการปฏิบัติธรรมของฯ วัดเอก เป็น การปฏิบัติตามแนวสติปัฏฐาน ๔		
15. การมีสติกำหนดลมหายใจเข้าออก เรียกว่า อานาปานสติ		
16. การปฏิบัติธรรมฐานสามารถทำได้ ๗ ก็ได้ ๗ ก็ได้ตลอดเวลา		
17. การบริกรรมว่า พุทโธ ๗ ๗ จัดเป็นวิปัสสนากรรมฐาน		
18. เป้าหมายของวิปัสสนากรรมฐาน คือ ทำให้จิตมีสมาธิ		
19. ขณะเจริญกรรมฐาน เมื่อได้ยินเสียงรบกวนควรหยุดปฏิบัติ เพราะไม่สงบ		
20. การรักษาสีบพอดพุทธศาสนาไม่ใช่หน้าที่ของพระภิกษุเท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ของพุทธบริษัททั้ง ๔ คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา		

ตอนที่ 4 ปัญหาหรืออุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาโครงการปฏิบัติธรรมฯ

1. ท่านมีปัญหาหรืออุปสรรคในการร่วมกิจกรรมโครงการปฏิบัติธรรมฯ มากหรือน้อยเพียงใด

เรื่อง	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย					
2. ปัญหาด้านความจำและความเข้าใจ					
3. ปัญหาเรื่องการเดินทาง					
4. อื่น ๆ (ระบุ).....					

2. ปัญหาอื่นๆ เพิ่มเติมที่ท่านประสบในโครงการปฏิบัติธรรมฯ ของวัดเอก

.....

.....

.....

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรบ้างเพื่อการปรับปรุงพัฒนาโครงการปฏิบัติธรรมะของวัดเอก

ข้อเสนอแนะ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.ควรมีการจัดโครงการนี้ต่อไป					
2.ควรขยายระยะเวลาของโครงการ ออกไปอีก เป็น.....วัน(ระบุวัน)					
3.ควรปรับปรุงสถานที่ปฏิบัติธรรม เรื่อง.....(ระบุเรื่อง)					
4.ควรเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ให้ มากกว่านี้ เช่น ทางวิทยุ โทรทัศน์					
5.อื่นๆ (ระบุ).....					

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อการปรับปรุงพัฒนาโครงการปฏิบัติธรรมะ ของวัด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง

ผนวก ง

ประวัติวัดเอก

วัดเอก ตั้งอยู่เลขที่ 12 บ้านเชิงแส หมู่ที่ 3 ตำบลเชิงแส อำเภอกระเสสิงห์ จังหวัดสงขลา พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบลุ่ม ภายในวัดมีปูชนียวัตถุที่สำคัญ คือ พระประธานในอุโบสถนามว่า “หลวงพ่อดีม” และพระพุทธรูปจำลองเป็นไม้แกะสลัก กว้าง 80 เซนติเมตร ยาว 1.20 เมตร เป็นวัดโบราณที่มีประวัติความเป็นมายาวนานแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. 2100¹ สันนิษฐานว่าในอดีตวัดแห่งนี้เคยมีความรุ่งเรืองมาก่อน แต่ระยะหลังได้เว้นว่างพระสงฆ์ จึงขาดผู้ดูแลเสนาสนะต่าง ๆ ทำให้วัดอยู่ในสภาพทรุดโทรม แต่ด้วยเหตุว่าที่วัดแห่งนี้มีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเป็นที่เคารพศรัทธาของชาวบ้าน คือ “หลวงพ่อดีม” ชาวบ้านจึงนิยมมาสักการบูชาและนิยมบิณฑบาตองค์หลวงพ่อดีมเพื่อให้ประสบความสำเร็จในเรื่องต่าง ๆ แล้วมาแก้บนด้วยวิธีการบวช โดยแต่ละปีมีกุลบุตรกุลธิดาไปบวชที่วัดเอกเป็นจำนวนมาก

สมัยพระอธิการเจียม เป็นเจ้าอาวาสได้พัฒนาวัด และบูรณะอุโบสถใหม่ หลังจากพระอธิการเจียม มรณภาพ ได้ว่างเจ้าอาวาสลงอีก วัดได้ตกอยู่ในสภาพทรุดโทรมมาก แต่คงยังมีกุลบุตรกุลธิดา ไปบวชเป็นจำนวนมากเหมือนเดิม

ต่อมา พระอาจารย์เลื่อน ปุญญสุตฺตฺโณ พระอาจารย์ฝายอรัญญวาสี ผู้เคร่งครัดทางวิปัสสนา ได้มาพัฒนาวัดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ได้สร้างกุฏิสงฆ์ขึ้นหลังหนึ่ง พัฒนาริเวณวัด และได้มีการปรับปรุงอุโบสถขึ้นใหม่ และพระครูปลัดชัยวัฒน์ (ธัญญา) ได้สร้างศาลาการเปรียญ ศาลาอเนกประสงค์ ในปี พ.ศ. 2535

ต่อมาพุทธบริษัท ได้นิมนต์พระมหามนัส คุณธมฺโม (สุนะชูแสง) ป.ธ.7, พ.ม.,ศษ.บ. จากวัดยางสุทธาราวาส กรุงเทพมหานคร มาเป็นเจ้าอาวาส และมีพระศรีรัตนวิมล (เสถียร ฌนฺทโก) เจ้าอาวาสวัดใหม่พิเรนทร์ กรุงเทพมหานคร ได้ริเริ่มและเป็นประธานในการจัดสร้างพระอุโบสถหลังใหม่จนแล้วเสร็จด้วยงบประมาณ 18 ล้านบาท

¹ กองพุทธศาสนศึกษา, กรมการศาสนา, กระทรวงศึกษาธิการ. ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร เล่ม 3, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527), หน้า 670.

ระยะหลัง (ประมาณ พ.ศ. 2535 ถึงปัจจุบัน) ด้วยความร่วมมือร่วมใจของเจ้าอาวาส พระเถระผู้ใหญ่และพุทธบริษัท วัดเอกจึงค่อย ๆ ได้รับการพัฒนาทางด้านเสนาสนะต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง มีการขยายพื้นที่วัดและปรับปรุงทัศนียภาพของวัดจนมีบรรยากาศที่สงบร่มรื่น สวยงามเป็นสัดส่วน มีการก่อสร้างหมู่กุฏิที่พักสงฆ์และศูนย์ปฏิบัติธรรมวัดเอกและโรงครัว โดยได้รับการอุปถัมภ์โดยพระครูปลัดนุ่น กิตฺติวโร วัดสร้อยทอง กรุงเทพมหานคร และพุทธศาสนิกชนทั่วไป จนเป็นวัดที่มีความน่าสนใจแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา มีพุทธศาสนิกชน ได้แวะเวียนมาเยี่ยมชมและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่เสมอ

เมื่อ พ.ศ.2538 วัดเอกได้รับรางวัลวัดพัฒนาตัวอย่างจากกรมการศาสนา เจ้าอาวาส (พระมหามนัส คุณธมฺโม) ได้รับตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอกระเสสิงห์ ได้มีการก่อตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญ (โรงเรียนหลวงพ่อเดิมประสิทธิ์วิทยา) มีศูนย์ปฏิบัติธรรม และโครงการปฏิบัติธรรม ต่อมาในปี พ.ศ.2549 วัดเอกได้รับรางวัลวัดส่งเสริมสุขภาพดีเด่นในระดับจังหวัด จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา และระดับประเทศ จากสำนักอนามัยกระทรวงสาธารณสุข

วัดเอกในปัจจุบันจึงเป็นที่รู้จักของประชาชนมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญบทบาทของวัดเอกในปัจจุบันนี้ มิได้เป็นเพียงแค่ศาสนสถานสำหรับประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนาเท่านั้น แต่วัดเอกได้กลายเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้และพัฒนาตนเองสำหรับพุทธศาสนิกชน โดยเฉพาะโครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญต่างๆ ถือได้ว่าเป็นโครงการที่เป็นที่รู้จักโดยกว้างขวางอย่างต่อเนื่อง และมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักการทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในจังหวัดสงขลา

ผนวก จ

โครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญ
วัดเอก ตำบลเชิงแส อำเภอกะแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา

1. ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

วัดเอก อำเภอกะแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ได้ดำเนินการจัดโครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 25 - 27 พฤษภาคม 2545 ซึ่งเป็นช่วงเทศกาลวันวิสาขบูชา โดยได้กำหนดชื่อโครงการว่า “โครงการปฏิบัติธรรมวิสาขบูชารำลึก” มีพุทธศาสนิกชนเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 80 คน และมีคณะสงฆ์ผู้ดำเนินงานโครงการจำนวน 7 รูป โดยการนำของพระมหามันต์คุณธมฺโม เจ้าอาวาสวัดเอก และได้รับความร่วมมือจากคณะพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสวัดต่างๆ ในอำเภอกะแสสินธุ์ จำนวน 13 วัด ในการประชาสัมพันธ์โครงการและสนับสนุนส่งเสริมให้อุบาสกอุบาสิกาของวัดนั้น ๆ ได้เข้าร่วมกิจกรรมของวัดเอกด้วย

จุดเริ่มต้นของการจัดโครงการปฏิบัติธรรมครั้งแรกนั้น เกิดจากคณะสงฆ์วัดเอกต้องการสร้างกิจกรรมที่จะช่วยแก้ปัญหาสังคม ช่วยกระตุ้นเตือนให้สังคมตระหนักในเรื่องวันสำคัญทางศาสนา และการดำเนินชีวิตด้วยหลักธรรม ประกอบกับวัดเอกได้มีการพัฒนาทางด้านวัตถุ หรือเสนาสนะต่าง ๆ พร้อมในระดับหนึ่ง สำหรับเป็นศูนย์รวมประชาชนในการมาร่วมปฏิบัติธรรมในโอกาสต่าง ๆ ที่สำคัญ วัดเอกได้สนับสนุนให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมจนจบการศึกษาในระดับชั้นที่สามารถดำเนินงานด้านการอบรมและเผยแผ่ได้ จึงได้มีมติเห็นชอบให้มีการจัดโครงการปฏิบัติธรรมขึ้นปีละ 3 ครั้ง และมีชื่อเรียกตามชื่อวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 3 วัน ดังนี้

- 1) โครงการปฏิบัติธรรมมาฆบูชารำลึก จัดในช่วงวันมาฆบูชา
- 2) โครงการปฏิบัติธรรมวิสาขบูชารำลึก จัดในช่วงวันวิสาขบูชา
- 3) โครงการปฏิบัติธรรมอาสาฬหบูชารำลึก จัดในช่วงวันอาสาฬหบูชา

ในแต่ละครั้งของการจัดโครงการ มีพุทธศาสนิกชนเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งในปี พ.ศ.2549 ซึ่งเป็นปีแห่งการเฉลิมฉลองการครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทางวัดเห็นว่าเป็นโอกาสอันสำคัญยิ่งที่พสกนิกรชาวไทยจักได้แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีด้วยการทำความดีถวายพระองค์ จึงได้มีมติให้จัดโครงการเพิ่มอีก 1 โครงการ

คือ โครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ 5 ธันวาคมหาราช เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ด้วย

2. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์ปัญหาสังคมในปัจจุบัน เป็นสิ่งที่บ่งชี้ให้เห็นว่า สังคมไทยกำลังประสบภาวะเสื่อมทรามทางด้านศีลธรรมจรรยาเป็นอย่างมาก โดยมีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ คือ ลัทธิวัตถุนิยมหรือบริโภคนิยม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมตะวันตกที่มุ่งความเจริญทางด้านวัตถุและการแสวงหาใช้วัตถุตามความต้องการของตนอย่างไม่คำนึงถึงความจำเป็นหรือความเหมาะสม ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นมากมาย การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน การแบ่งชนชั้นกันด้วยฐานะ การกดขี่ผู้ด้อยฐานะ การเอาวัดเอาเปรียบกันโดยขาดความเมตตากรุณา จนนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมโจรกรรม การประพฤติอนาจาร ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและอื่น ๆ

การจะช่วยพยุงสังคมให้ดำรงอยู่ได้อย่างสันติสุข เป็นเรื่องจำเป็นที่ทุกส่วนฝ่ายต้องร่วมกันปฏิบัติ วัดซึ่งมีบทบาทโดยตรงในด้านการส่งเสริมศีลธรรมจรรยาจึงจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้และร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าว การจัดกิจกรรมพิเศษที่มีรูปแบบซึ่งเอื้อต่อการกระตุ้นจิตสำนึกในเรื่องศีลธรรมจรรยา แนะนำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการประพฤติปฏิบัติที่ดีงามและส่งเสริมการปฏิบัตินั้นให้สังคมส่วนใหญ่ได้ดำเนินตามให้มากที่สุด เป็นสิ่งวัดไม่ควรนิ่งเฉย

อย่างไรก็ตาม เนื่องด้วยสภาพสังคมปัจจุบัน มีการแข่งขันกันด้านเศรษฐกิจสูง ชีวิตความเป็นอยู่ถูกผูกติดไว้กับวงจรของเวลาที่เต็มไปด้วยความรีบเร่ง ทุกส่วนของสังคมมีกติกาในการทำงานที่ค่อนข้างรัดกุม โอกาสที่ประชาชนจะได้ร่วมกิจกรรมของวัดตามหลักการข้างต้นจึงเป็นไปได้ยาก จุดสำคัญ จึงอยู่ที่การปรับเข้าหากันอย่างพอเหมาะพอดี เพื่อให้เอื้อต่อกันมากที่สุด วันหยุดซึ่งเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จึงเป็นช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งเอื้อต่อการดำเนินภารกิจธรรมดังกล่าว ที่สำคัญ ยังเป็นโอกาสให้พุทธศาสนิกชนได้รำลึกถึงประวัติศาสตร์ของวันสำคัญนั้น ๆ ซึ่งนับวันดูที่ไชว่าจะได้รับความสนใจและมีความเข้าใจน้อยลงด้วย จึงได้จัดให้มีโครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญขึ้น

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนาเนื่องในวันสำคัญต่างๆ ของวัดเอก มีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังต่อไปนี้

- 3.1 เพื่อส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนได้ศึกษาพระพุทธศาสนาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตให้เกิดสันติสุขในสังคมปัจจุบัน
- 3.2 เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้ร่วมรำลึกถึงเหตุการณ์สำคัญในอดีตเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและปฏิบัติธรรมถวายเป็นพุทธบูชา
- 3.3 เพื่อปลูกจิตสำนึกให้พุทธศาสนิกชนเห็นคุณค่า รักและหวงแหนพระพุทธศาสนาอันเป็นสมบัติล้ำค่าของชาติ
- 3.4 เพื่อเฉลิมพระเกียรติและถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

4. เป้าหมายของโครงการ

โครงการปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนาเนื่องในวันสำคัญของวัดเอกแต่ละครั้ง มีเป้าหมายแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- 4.1 ด้านปริมาณ มีพุทธศาสนิกชนเข้าร่วมโครงการประมาณ 300 คน/ครั้ง
- 4.2 ด้านคุณภาพ ผู้เข้าร่วมโครงการเห็นคุณค่าของการปฏิบัติธรรม สามารถนำธรรมะไปประยุกต์ใช้ในการชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดีและมีความศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนายิ่งขึ้น

5. ลักษณะการดำเนินงานของโครงการ

การดำเนินงานของโครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาของวัดเอก มีลักษณะการดำเนินงาน ดังนี้

- 5.1 ด้านรูปแบบ โครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญของวัดเอก มีรูปแบบที่ประยุกต์มาจากกิจกรรมโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมเข้าค่ายพุทธบุตร ซึ่งเป็นโครงการสำหรับเยาวชนในสถานศึกษา ซึ่งมีการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยทางวัดเอกได้ประยุกต์กิจกรรมบางประการมาเป็นแนวทางและดำเนินการให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นกลุ่มพุทธศาสนิกชนทั่วไป แต่มีความเข้มข้นมากขึ้นในด้านการปฏิบัติกรรมฐานและการ

สนทนาธรรมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมระหว่างกัน ที่สำคัญ ผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมจะต้องสมาทานศีล 8 และนุ่งขาวห่มขาว เป็นลักษณะเดียวกันทั้งหมด

5.2 ด้านเนื้อหาหลักสูตร ตลอดระยะเวลา 2 คืน 3 วันของโครงการ ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติดังนี้

(1) ภาคทฤษฎี มีการแสดงธรรม บรรยายธรรม สนทนาธรรมเกี่ยวกับเรื่องประวัติวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ หลักธรรมสำคัญในการดำเนินชีวิต ได้แก่ หลักสติ สัมปชัญญะ, หลักขันติ ไสรัจจะ, หลักอิทธิบาท 4, หลักสังคหวัตถุ 4, หลักไตรลักษณ์, หลักอริยสัจ 4, หลักบุญกิริยาวัตถุ 3 และ 10, หลักฆราวาสธรรม, หลักศีล 5, หลักพรหมวิหาร 4, หลักทิวฐัมมิกัตถะ 4, หลักสัมปรายิกัตถะ 4 และหลักธรรมที่มีความสำคัญอื่น ๆ ตลอดถึงประสบการณ์ด้านการปฏิบัติธรรมที่นำมาแลกเปลี่ยนกัน

(2) ภาคปฏิบัติ มีกิจกรรมการสวดมนต์ทำวัตรเช้า (เวลา 04.30 น.) ทำวัตรเย็น (เวลา 18.00 น.) การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน 4 (หลังทำวัตรเช้า-เย็น) ซึ่งมีการปฏิบัติทั้งในอิริยบทนั่ง ยืน และเดินจนกรรมสลับกันไป นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมพิเศษให้พุทธศาสนิกชนได้ร่วมอีกหลายกิจกรรมตามสมควรแก่โอกาส เช่น กิจกรรมโยคะสมาธิ, กิจกรรมตักบาตรตอนเช้า, กิจกรรมทอดผ้าป่าความดี-เผาผีความชั่ว และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นลักษณะกิจกรรมประยุกต์อีกหลายกิจกรรม โดยทุกกิจกรรมมีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดบุญกุศล เสริมบารมีธรรม ผ่อนคลายและเสริมสร้างกำลังกายกำลังใจในการปฏิบัติธรรมสำหรับพุทธศาสนิกชนทั้งสิ้น

6. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

โครงการปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนาเนื่องในวันสำคัญของวัดเอก มีโครงการย่อยตามช่วงเทศกาลวันสำคัญต่างๆ 4 โครงการ แต่ละโครงการมีระยะเวลาดำเนินการ 2 วัน 3 คืน โดยทางวัดมีกำหนด ดังนี้

(1) โครงการปฏิบัติธรรมมาฆบูชารำลึก ตรงกับ วันขึ้น 14 ค่ำ - แรม 1 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี

(2) โครงการปฏิบัติธรรมวิสาขบูชารำลึก ตรงกับ วันขึ้น 14 ค่ำ - แรม 1 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี

(3) โครงการปฏิบัติธรรมอาสาฬหบูชารำลึก ตรงกับ วันขึ้น 14 ค่ำ - แรม 1 ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี

(4) โครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ 5 ธันวาคมหาราช ตรงกับวันที่ 4 – 6 ธันวาคม ของทุกปี

สถานที่ดำเนินการโครงการ คือ วัดเอก อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา โดยมีศูนย์ปฏิบัติธรรมของวัดเอก เป็นสถานที่หลักในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

7. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ ได้แก่ คณะกรรมการโครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญของวัดเอก ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการแผนกต่าง ๆ ดังนี้

- (1) ประธานอำนวยการโครงการ
- (2) รองประธานอำนวยการโครงการ
- (3) หัวหน้าโครงการ
- (4) รองหัวหน้าโครงการ
- (5) เลขานุการโครงการ
- (6) แผนกสถานที่
- (7) แผนกประชาสัมพันธ์
- (8) แผนกทะเบียนและประเมินผล
- (9) แผนกสวัสดิการ
- (10) แผนกปฏิคม
- (11) แผนกกิจกรรม

ทั้งนี้ แต่ละส่วนงานมีบุคลากรทั้งที่เป็นพระสงฆ์และฆราวาสซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าอาวาสเป็นวาระ ๆ ไป โดยเจ้าอาวาสวัดเอก เป็นประธานอำนวยการโครงการโดยตำแหน่ง

8. งบประมาณและที่มาของงบประมาณของโครงการ

งบประมาณในการดำเนินการแต่ละครั้ง ประมาณ 50,000 บาท ซึ่งทางโครงการได้รับงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรม จากส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- (1) วัดเอก อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา
- (2) องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงแส

(3) สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสงขลา

(4) เงินบริจาคจากสาธุชนทั่วไปและผู้เข้าร่วมโครงการผู้มีจิตศรัทธา

บรรดาที่มาของงบประมาณทั้ง 4 รายการนี้ งบประมาณหลักของโครงการในทุกครั้ง คือ งบประมาณของวัดเอกและงบบริจาคทั่วไป ส่วนหน่วยงานอื่นๆ มีการเสนอและอนุมัติงบประมาณสนับสนุนเป็นบางครั้ง

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 พุทธศาสนิกชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตให้เกิดสันติสุขในสังคมปัจจุบัน

9.2 พุทธศาสนิกชนมีความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและได้ร่วมกันปฏิบัติธรรมถวายเป็นพุทธบูชา

9.3 พุทธศาสนิกชนมีจิตสำนึกที่ดีในฐานะเป็นชาวพุทธ กล่าวคือ เห็นคุณค่า รักและหวงแหนพระพุทธศาสนาอันเป็นสมบัติล้ำค่าของชาติ

9.4 วัด คณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนได้ร่วมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อพระองค์ด้วยการปฏิบัติธรรมถวายเฉลิมพระเกียรติและถวายเป็นพระราชกุศล

ตารางกิจกรรม

โครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญของวัดเอก อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา

กำหนดการวันที่ 1 ของโครงการ

เวลา	กิจกรรม	สถานที่
09.00-13.00	ลงทะเบียน / เข้าที่พัก	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
13.00-14.00	เตรียมความพร้อมก่อนบวช	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
14.00-15.00	ประกอบพิธีบวช	อุโบสถ
15.00-16.00	พิธีเปิดโครงการ	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
16.00-17.00	กิจกรรมต้อนรับผู้ร่วมธรรม	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
17.00-18.00	พัก / ทำกิจส่วนตัว	สถานที่พัก
18.00-19.00	ทำวัตรสวดมนต์เย็น	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
19.00-20.30	รับฟังการบรรยายธรรม (1)	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
20.30-21.30	สมาทาน/ปฏิบัติกรรมฐาน	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
21.30	พัก / เข้านอน	สถานที่พัก

กำหนดการวันที่ 2 ของโครงการ

เวลา	กิจกรรม	สถานที่
04.00-04.30	ตื่น / ทำกิจส่วนตัว	สถานที่พัก
04.30-05.30	ทำวัตรสวดมนต์เช้า	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
05.30-06.30	ปฏิบัติกรรมฐาน (เดิน/นั่ง)	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
06.30-07.00	รับฟังการบรรยายธรรม (2)	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
07.00-07.30	ฝึกโยคะสมาธิ	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
07.30-08.00	ทำบุญตักบาตร	ลานวัด
08.00-08.30	รับประทานอาหารเช้า	โรงครัว
08.30-09.00	พักผ่อนอิริยาบถ	ตามอัธยาศัย
09.00-10.30	รับฟังการบรรยายธรรม (3)	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
10.30-11.00	กิจกรรมธรรมพิธี	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
11.00-12.00	217 ทานอาหาร	โรงครัว

12.00-13.00	พักผ่อนอิริยาบถ	ตามอัธยาศัย
13.00-13.30	ฝึกโยคะสมาธิ	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
13.30-14.30	กิจกรรมธรรมพิธี	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
14.30-15.30	ปฏิบัติกรรมฐาน	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
15.30-17.00	กิจกรรมสนทนาธรรม	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
17.00-18.00	พัก / ทำกิจส่วนตัว	สถานที่พัก
18.00-19.00	ทำวัตรสวดมนต์เย็น	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
19.00-20.00	รับฟังการบรรยายธรรม/เทศนา (4)	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
20.00-21.00	ร่วมเวียนเทียนเนื่องในวันสำคัญ	อุโบสถ
21.00-22.00	ปฏิบัติกรรมฐาน	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
22.00	พัก / เข้านอน	สถานที่พัก

กำหนดการวันที่ 3 ของโครงการ

เวลา	กิจกรรม	สถานที่
04.00-04.30	ตื่น / ทำกิจส่วนตัว	สถานที่พัก
04.30-05.00	ทำวัตรสวดมนต์เช้า	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
05.00-06.00	รับฟังการบรรยายธรรม (5)	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
06.00-06.30	ฝึกโยคะสมาธิ	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
06.30-07.30	ปฏิบัติกรรมฐาน (เดิน/นั่ง)	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
07.30-08.00	ทำบุญตักบาตร	ลานวัด
08.00-08.30	รับประทานอาหารเช้า	โรงครัว
08.30-09.00	พักผ่อนอิริยาบถ	ตามอัธยาศัย
09.00-09.30	ปฏิบัติกรรมฐาน	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
09.30-10.30	กิจกรรมสนทนาธรรม/คล้ายข้อสงสัย	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
10.30-11.00	พิธีฉลองและลาสิกขา/ปิดโครงการ	ศูนย์ปฏิบัติธรรม
11.00-12.00	รับประทานอาหารเช้า	ตามอัธยาศัย
12.00	เดินทางกลับบ้านโดยสวัสดิภาพ	ตามอัธยาศัย

ตารางการอบรมธรรมะ
โครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญ
วัดเอก ตำบลเชิงแส อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา

ครั้งที่/วันที่	เวลา	กิจกรรม	หัวข้อบรรยายหรือหลักธรรม
1/1	16.00-17.00	ต้อนรับผู้ร่วมธรรม	การบวช, การรักษาศีล 8, ธรรมะเพื่อการอยู่ร่วมกัน (สังคหวัตถุ 4, สาราณียธรรม 6)
2/1	19.00-20.30	การบรรยายธรรม	การปฏิบัติกรรมฐานแนวสติปัฏฐาน 4 (การเจริญอานาปานสติ)
3/2	06.30-07.00	การบรรยายธรรม	การพัฒนาตนเองตามแนวพุทธ (ไตรสิกขา, อริยมรรค, จักร 4) แสงสว่างของชีวิต (ไตรสิกขา, อริยมรรค, วุฒิ 4)
4/2	09.00-10.30	การบรรยายธรรม	คาถาแห่งความสำเร็จ (อิทธิบาท 4) คาถามหาระรวย (ทิฐฐัมมิกัตถะ 4) คาถามหาเสน่ห์ (สังคหวัตถุ 4, ธรรมันทำให้งาม 2)
5/2	15.30-17.00	การสนทนาธรรม	หลักการทำบุญในทางพระพุทธศาสนา (บุญกิริยาวัตถุ 3 , บุญกิริยาวัตถุ 10) สังคมดีเพราะมีธรรม (เบญจศีลเบญจธรรม, สาราณียธรรม, ทิศ 6)
6/2	19.00-20.00	การบรรยายธรรม	ธรรมะจากวันสำคัญ (วันมาฆบูชา, วันวิสาขบูชา, วันอาสาฬหบูชา, วันพ้อ)
7/3	05.00-06.00	การบรรยายธรรม	ความจริงของชีวิต (ไตรลักษณ์, อริยสัจ, โลกธรรม)
8/3	09.30-10.30	การสนทนาธรรม	ครอบครัวดีมีสุข (ฆราวาสธรรม, สมชีวิตธรรม, อปายมุข 6, พรหมวิหาร 4)

หมายเหตุ หัวข้อการบรรยายธรรมนี้ เป็นหัวข้อหลักที่ถูกกำหนดให้มีการบรรยาย/สนทนาในโครงการปฏิบัติธรรมฯ แต่ละครั้ง (อาจมีการเปลี่ยนแปลงบ้างตามความเหมาะสม)

ผนวก ซ

รูปภาพ

โครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญ
วัดเอก ตำบลเชิงแส อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา

ภาพที่ 1 พิธีบวช

ภาพที่ 2 กิจกรรมต้อนรับผู้ร่วมธรรม

ภาพที่ 3 กิจกรรมสนทนาธรรม

ภาพที่ 4 กิจกรรมสวดมนต์

ภาพที่ 5 การฟังธรรมเทศนาในวันสำคัญ

ภาพที่ 6 การปฏิบัติกรรมฐาน

ภาพที่ 7 การฝึกโยคะสมาธิ

ภาพที่ 8 การฝึกโยคะสมาธิ

ภาพที่ 9 การเดินจงกรม

ภาพที่ 10 การทำบุญตักบาตร

ภาพที่ 11 การรับประทานอาหาร

ภาพที่ 12 พิธีฉลองและลาสิกขา